

Vesna Pilipović, *The Basics of English Language Teaching*

Novi Sad: USEE, 2010, str. 173

Udžbenik autorke Vesne Pilipović, docentkinje zaposlene na Fakultetu za pravne i poslovne studije u Novom Sadu, namenjen je studentima engleskog jezika koji se ranije nisu sreli sa oblašću metodike nastave stranog jezika, a kojima je potreban praktičan i pregledan materijal pomoću koga bi se uveli u pomenutu oblast. Imajući na umu ovaj cilj i profil studenata koji će kurs pohađati, autorka doc. dr Vesna Pilipović napisala je udžbenik koji, kako i sama kaže, nikako ne pretenduje da zameni postojeće knjige proslavljenih metodičara i lingvista, nego na sažet i jasan način početnicima približava istorijat metodike stranog jezika, ključne stavove i pristupe. Pisan pristupačnim i konciznim stilom, udžbenik će studentima početnicima biti vredno gradivo koje će ih na pravi način uvesti u uzbudljivo i dinamično polje nastave stranog jezika, pri čemu će oni dobiti vredan uvid iskusne metodičarke u dosadašnje preovlađujuće stavove, ali i buduće trendove u metodici stranog jezika.

Sastavljen od dvanaest poglavlja, udžbenik studente polako vodi kroz materiju, uvodeći prvo osnovnu terminologiju kojom će baratati tokom celog kursa i praveći razliku između pojmova kao što su „drugi“ i „strani jezik“, ili „učenje“ i „usvajanje“. U drugom poglavlju autorka opisuje koje su promene u humanističkim naukama dovele do toga da metodika nastave stranog jezika doživi radikalnu transformaciju i dođe u žižu interesovanja, pri čemu su nove teorije u psihologiji i lingvistici bile presudne. Autorka ovde uspeva da sažeto, jasno i informativno opiše mnoge promene stavova u psihologiji i lingvistici u XX veku, a da pritom ne izostavi bitne podatke i presudne promene u načinu razmišljanja. Kao logičan nastavak drugog poglavlja, treće poglavlje daje istorijski pregled pristupa u nastavi stranog jezika, počevši od gramatičko-prevodnog i direktnog, preko audio-lingvalnog i kognitivnog, do humanističkog i komunikativnog. Poglavlje se potom fokusira na metode (gramatičko-prevodni, direktni, audio-lingvalni, tihi, sugestopediju, totalni fizički odgovor, prirodni, komunikativni), gde se postepeno uvode glavne osobine svakog od pomenutih metoda, a potom se jasno opisuje kako izgleda primena tog metoda u nastavi. Na taj način autorka svojim studentima, s jedne strane, približava možda nejasne i apstraktne postavke pojedinačnih metoda, dok im, s druge strane, daje priliku da sami razmisle o svom nastavnom iskustvu i iz sopstvenog školovanja pronađu sličnosti sa nekim od ovih metoda. Od presudne važnosti je naredno, četvrto poglavlje, koje čitaocu jasno kazuje da oblast metodike nastave stranog jezika nije nipošto prosta i laka, jer na sam proces nastave mogu da utiču mnogi faktori. Tako autorka razložno govori o učenikovim godinama, sklonostima, pamćenju i zaboravljanju, osobinama ličnosti (afektivnim stanjima), motivaciji, stilovima učenja, te strategijama za učenje. U svakom od pomenutih odeljaka temi se pristupa i iz teorijskog i iz praktičnog ugla, čime studenti svakako obogaćuju svoje metaznanje iz oblasti primenjene lingvistike, ali ujedno i vide kako su pomenuti teorijski konstrukti primenjeni u praksi. Peto poglavlje je poslednje koje se bavi makropogledom na metodiku stranog jezika, tačnije

obrađuje se nastavni sadržaj. Autorka pažnju posvećuje silabusu, planu rada, poretku jedinica, udžbeniku i dodatnim materijalima, pri čemu neizostavno naglašava da svaki nastavnik mora da ima na umu učeničku grupu sa kojom radi i u skladu s tim mora da prilagodi nastavni sadržaj svojoj publici.

Naredna dva poglavlja posvećena su mikroaspektima nastave stranog jezika, pa tako doc. dr Vesna Pilipović u šestom poglavlju govori o mestu gramatike i vokabulara u nastavi stranog jezika, dok se u sedmom poglavlju bavi jezičkim veštinama. Govoreći o nastavi gramatike, autorka naglašava postojanje različitih stavova u metodici koji su, posledično, uticali i na stepen važnosti gramatike i načine na koje se ona predavala. Sam nastavni proces predstavljen je kroz tri koraka, gde se učenicima gramatičke jedinice prvo predstavljaju, bilo deduktivno ili induktivno, potom se te jedinice vežbaju, da bi se na kraju produktivno uposlile kroz govor ili pisanje u procesu komunikacije. U odeljku šestog poglavlja koje se bavi nastavom vokabulara, nakon što razjasni terminološke nedoumice, autorka objašnjava različite principe primenljive u nastavi vokabulara, kao što su kontekstualna uslovljenost leksičke jedinice, uloga registra ili diskursa. Kao i za gramatiku, navode se tri bitne faze u nastavi: prezentacija (mimikom, definisanjem reči na stranom jeziku, prevođenjem, itd.), vežbanje (povezivanje reči i slika, popunjavanje ukrštenica, igre pamćenja, itd.) i produkcija, koja je bitna da bi reči iz kratkotrajnog pamćenja prešle u dugotrajno. Kad u sedmom poglavlju govori o nastavi jezičkih veština, autorka koristi isti postupak u sva četiri slučaja: prvo definiše i opisuje samu veštinu, govoreći koji su faktori presudni u njenom razvoju, potom se usredsređuje na praktičan rad i daje preporuke kako se ta veština može vežbati u učioničkom okruženju i sa kojim materijalima.

Osmo poglavlje daje pregled osobina različitih učeničkih grupa, od mešovitih, preko dece i tinejdžera, do odraslih. Prilikom opisa pojedinačnih grupa autorka naglasak stavlja na psihološke osobine učenika, koje su od velikog značaja za odabir nastavnih metoda. Tako, na primer, naglašava da nastava sa dečjim grupama mora da se zasniva na igri, pokretima, kreativnim vežbama i pričama, dok, s druge strane, odraslim učenicima treba pružiti ono što im pruža osećaj sigurnosti i napretka, a to su strukturirane vežbe i jasni nastavni ciljevi. U devetom poglavlju autorka pažnju posvećuje testiranju jezičkog znanja i veština. Na početku poglavlja daje kratak osvrt na istoriju testiranja, čime u stvari naglašava koliko su se stavovi promenili od „testiranja kao kazne“ do „evaluacije kao zajedničkog napora učenika i nastavnika“. Pored toga, autorka opisuje osobine dobrog i pouzdanog testa, da bi se u narednom odeljku fokusirala na vrste testova. Ostatak poglavlja se bavi pravljenjem, sprovođenjem i bodovanjem testova, a kao dve glavne tehnike ocenjivanja spominje integrativne testove i testove izolovanog bodovanja.

Deseto poglavlje posvećeno je greškama u nastavi stranog jezika i njihovoj ulozi i tretmanu u različitim metodima u prošlosti. Autorka potom govori o ispravljanju grešaka i načinima na koje se to u nastavnom procesu može uraditi. Pretposlednje, jedanaesto poglavlje bavi se samim nastavnikom i njegovom ulogom u učionici. Citirajući eminentne autore, doc. dr Vesna Pilipović naglašava tri presudne osobine svakog nastavnika: poštovanje, empatiju i autentičnost, koji će nastavniku pomoći u učionici da

bi privukao i zadržao pažnju svojih učenika. Na kraju poglavlja autorka daje neprocenjive savete nastavnicima početnicima, sa namerom da im ti saveti smanje stres i nervozu prilikom prvih ulazaka u učionicu. Dvanaesto poglavlje je, u stvari, kompilacija reprezentativnih nastavnih materijala koje je doc. dr Vesna Pilipović sakupila iz različitih knjiga za odrasle i decu, početnike i napredne učenike, što će studentima kojima je ovaj udžbenik namenjen biti veoma korisno jer će se još tokom časa, bez ulaska u učionicu i korišćenja udžbenika, moći uveriti u bogatstvo i različitost vežbi za razvoj jezičkih veština i za jedinice gramatike i vokabulara. Osim toga, poglavlje nudi i primere nekoliko različitih vrsta testova, čime se gradivo iz devetog poglavlja dodatno proširuje i ilustruje.

Završni pogled na ovaj udžbenik otkriva da je celina jednako dobra kao i njeni delovi, te da će svako ko ulazi u polje nastave stranog jezika imati koristi od sveobuhvatnog, dobro ilustrovanog i iskustvom obojenog pristupa i jasnih objašnjenja. Stoga se udžbenik preporučuje, ne samo za upotrebu u nastavi metodike, nego i kao informativno i pregledno štivo svima koji se bave radom u učionici.

Dr Biljana RADIĆ-BOJANIĆ